

A kereskedelmi forgalomban lévő GM növények globális státusa 2013-ban

Írta Clive James, az ISAAA alapítója és emeritus elnöke

A néhai Norman Borlaug, Nobel-díjas tudós, az ISAAA alapító védnöke emlékének ajánlva születésének századik évfordulóján (2014. március 25)

A GM növényekkel kapcsolatos TÍZ LEGFONTOSABB TÉNY 2013-ban

1. TÉNY. 2013 a GM növények sikeres kereskedelmi forgalomba vitelének 18. éve volt. 1996-ban kerültek először GM növények kereskedelmi forgalomba. A GM növények vetésterülete 1996 és 2013 között minden egyes évben emelkedett, – eközben volt 12 olyan év, amikor kétszámjegyű növekedési rátával, – ami jól tükrözi sok millió, kockázattól idegenkedő gazdálkodó bizalmát szerte a világon, mind az iparilag fejlett, mind pedig a fejlődő országokban. Figyelemre méltó, hogy az 1996. évi első termesztések óta mindösszesen több mint 1,5 milliárd hektáron folyt sikeres termesztés, ami 50%-kal nagyobb terület, mint Kína vagy az Egyesült Államok teljes területe.

2. TÉNY. A GM növények vetésterülete 1996 és 2013 között több mint százszorosára emelkedett, 1,7 millió hektárról több mint 175 millió hektárra. A GM technológia így korunk leggyorsabban elterjedt mezőgazdasági technológiája, és ennek az az oka, hogy a GM növények hasznot hajtanak. 2013-ban a GM növények vetésterülete 5 millió hektárral nőtt, évi 3%-os növekedési rátával. Fontos megjegyezni, hogy az előrejelzések a következő néhány évre szerényebb éves emelkedést és huzamos stabilizálódást mutatnak, mivel a fő GM haszonnövények termesztési hányada már optimális értékű (90–100%), ezért nincs vagy kevés a lehetőség további növekedésre.

3. TÉNY. Az egy és több módosított tulajdonságot hordozó GM növényeket termeszto országok. A 2013-ban GM növényeket termeszto 27 ország körül 19 fejlődő, 8 pedig iparilag fejlett ország volt. Egnél több módosított tulajdonságot hordozó GM növényeket 47,1 millió hektáron, azaz a teljes GM vetésterület 27%-án termesztettek.

4. TÉNY. 2013 már a második, egymást követő év volt, amikor a fejlődő országokban nagyobb területen termesztettek GM növényeket, mint az iparilag fejlett országokban. Nevezetesen a világszerte termesztett GM növények nagyobb részét, 54%-át (94 millió hektáron) termesztették fejlődő országokban, mint amennyit iparilag fejlett országokban (46%, 81 millió hektáron). Számos országban, többek között Braziliában, Bangladesben és Indonéziában sikeres köz-magán társulások alakultak.

5. TÉNY. A GM növényeket termeszto gazdálkodók száma. 2013-ban rekordszámú, 18 millió gazdálkodó (0,7 millióval több, mint 2012-ben) termesztett GM növényeket, akiknek több mint 90%-a, több mint 16,5 millió ember a fejlődő országokban élő, forrásszegény kisgazdálkodó. A gazdálkodók a kockázatkerülés mesterei, és a termelékenység javítását **fenntartható intenzitásnöveléssel** érik el (a termesztést a meglévő 1,5 milliárd hektárnyi szántóföld területére korlátozva, ezáltal védve az erdőket és a biológiai sokféleséget). 2013-ban rekordszámú, 7,5 millió kínai és 7,3 millió indiai kisgazdálkodó döntött úgy, hogy összesen több mint 15 millió hektár Bt gyapotot termeszto annak jelentős hasznáért. 2013-ban közel 400 000 Fülöp-szigeteki kisgazdálkodó húzott hasznot a GM kukorica termesztéséből.

6. TÉNY. Az első öt, GM növényeket termeszto ország – az első szárazságtűrő kukorica és többszörösen módosított, herbicidtoleráns/rovarrezisztens szója bevezetése. Az Egyesült Államok továbbra is első helyezett 70,1 millió hektárral, átlagosan kb. 90%-os termesztési hányaddal az összes haszonnövényre vonatkozólag. Lényeges, hogy 2000 egyesült államokbeli gazdálkodó 50000 hektáron elvetette az első szárazságtűrő GM kukoricát. Brazília a második, és már az ötödik egymást követő évben a növekedés motorja globális szinten: GM vetésterülete jelentősen, 3,7 millió hektárral, a 2012. évi területhez képest 10%-kal nőtt, és elérte a 40,3

millió hektárt. Brazíliában is elvetették az első többszörösen módosított, herbicidtoleráns/rovarrezisztens GM szóját rekordnagyságú, 2,2 millió hektáros területen, és az ország saját fejlesztésű, vírusrezisztens GM babfajtája készen áll a kereskedelmi forgalomba vitelre. Argentína megtartotta harmadik helyét 24,4 millió hektárral. India, amely Kanadát váltja a negyedik helyen, rekordnagyságú, 11 millió hektáros területen termesztett Bt gyapotot, 95%-os termesztési hányaddal. Kanada ötödik lett 10,8 millió hektárral; az országban csökkent a GM olajrepe vetésterülete, de a termesztési hányad magas, 96%-os maradt. 2013-ban az első öt, GM növényeket termeszto állam mindegyikében több mint 10 millió hektáron vetettek GM növényeket, bőségesen megalapozva a további növekedést.

7. TÉNY. A GM növények státusa Afrikában. Ezen a kontinensen is további haladás történt – Dél-Afrika már több mint egy évtizede élvezi a GM növények hasznát. 2013-ban Burkina Faso és Szudán jelentősen, 50 illetve 300%-kal növelte a GM gyapot vetésterületét. Hét országban (Kamerunban, Egyiptomban, Ghánában, Kenyában, Malawiban, Nigériában és Ugandában) szabadföldi kísérleteket végeztek GM növényekkel, ami a kereskedelmi forgalmazás engedélyezésének utolsó lépése. Lényeges fejlemény, hogy a tervek szerint 2017-ben eljut Afrikába az első szárazságtűrő GM kukorica a WEMA projekten keresztül. A megfelelő, tudomány-alapú, költséghatékony és gyors szabályozási rendszer hiánya továbbra is a legnagyobb akadálya a GM növények bevezetésének. Felelős, szigorú, de nem terhes szabályozásra van szükség, különösen a kicsi és szegény fejlődő országokban.

8. TÉNY. A GM növények státusa Európában. Öt EU-tagállamban rekordnagyságú területen, összesen 148013 hektáron vetettek GM Bt kukoricát – ez 15%-kal több a 2012. évi értéknél. Az EU-ban Spanyolország áll az első helyen 136962 hektáros GM kukorica-vetésterülettel (ami 2012-hez képest 18%-os növekedés) és rekordnagyságú, 31%-os termesztési hányaddal.

9. TÉNY. A GM növények nyújtotta haszon. 1996 és 2012 között a GM haszonnövények a következő területeken járultak hozzá az élelmiszerbiztonsághoz, a fenntarthatósághoz, a környezetvédelemhez és az éghajlatváltozás okozta problémák enyhítéséhez: növekvő termőképesség, melynek értéke 116,9 milliárd USA dollárra becsülhető; a környezet állapotának javítása azáltal, hogy (hatóanyagra számítva) 497 millió kg rovarirtószer kiszórása vált feleslegessé; a széndioxid-kibocsátás csak 2012-ben 26,7 milliárd kilogrammal csökkent, ami az utakon futó gépkocsik számának egy éven át 11,8 millióval való csökkentésével egyenértékű; a biológiai sokféleség védelme azáltal, hogy 1996 és 2012 között 123 millió hektár földterületet nem kellett termesztésbe vonni; és több mint 16,5 millió szegény kisgazdálkodó és családjuk, összesen több mint 65 millió ember szegénységének enyhítése, akik a világ legszegényebbjei közé tartoznak. A GM növények alapvető fontosságúak, de nem csodaszerek, és a jó mezőgazdasági gyakorlat, például a vetésforgó betartása és a rezisztencia kialakulásának megelőzése a GM növényeknél ugyanolyan fontos, mint a hagyományos fajtáknál.

10. TÉNY. Jövőbeli kilátások. Óvatos optimizmus: a már magas (90%, vagy ennél is magasabb) termesztési hányadok miatt a fő GM haszonnövényeknél az eddigieknél szerényebb éves nyereségek várhatók mind a fejlődő, mind az iparilag fejlett országok érett piacain. Banglades, Indonézia és Panama 2013-ban engedélyezte a GM növények termesztését, és 2014-re tervezik azok kereskedelmi forgalomba hozását.

Az ISAAA non-profit szervezet, amelyet állami és magánszférában működő szervezetek szponzorálnak. Az ISAAA összes közleményében szereplő, GM vetésterületre vonatkozó becslések csak egyszer vannak felszámítva, függetlenül attól, hogy a termesztett GM növények hány genetikailag módosított tulajdonságot hordoznak. Részletes információval az ISAAA 46. tájékoztatója szolgál („Global Status of Commercialized Biotech/GM Crops: 2013”, A kereskedelmi forgalomban lévő GM haszonnövények globális státusa 2013-ban, írta Clive James). További információért látogasson el a <http://www.isaaa.org> weboldalra, hívja az ISAAA SEAsia Centert a +63 49 536 7216 számon, vagy írjon e-mailt a info@isaaa.org címre.